

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยมีประชากรที่ได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องและทั่วถึง ประเทศนั้นก็จะประสบความสำเร็จในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศไม่ว่าด้านใด ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนากำลังคนก็คือ กระบวนการทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526: 1)

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาที่มีความสำคัญและมีผลต่อตลาดแรงงาน และการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา เป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีอิทธิพลต่อการวางแผนชีวิตในชีวิตอนาคตของเยาวชน เพราะทางเดินหรืออนาคตของเยาวชน ในวันข้างหน้าจะเป็นอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับการศึกษาหรือการตัดสินใจเลือกศึกษาในวันนี้ของเขา เป็นอย่างมาก เป็นที่ทราบแล้วว่ากำลังคนของประเทศชาติต้องการมากนั้นก็คือพลเมืองที่มีการศึกษาในระดับกลางหรือผู้ที่จบในระดับมัศึกษานั้นเอง แต่ทั้งนี้ก็ต้องให้มีความรู้ เจตคติ และทักษะเพียงพอที่จะไปดำเนินงานอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและแก่ประเทศชาติได้ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการศึกษานั้น เป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศที่สำคัญ เป็นอย่างยิ่ง (กรมสามัญศึกษา 2523: 1-3)

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 นั้น ได้กำหนดแนวทางการผลิตกำลังคนระดับกลางไว้ว่า "จะจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแบบไม่แยกสาย โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดเพื่อให้แต่ละบุคคล เข้าใจและเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520: 15) ดังนั้นการลงทุนทางการศึกษาในระดับนี้จึงมุ่งเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว แต่ยังคงพบว่าประสิทธิผลทางการศึกษานั้นไม่ได้ผลเต็มที่จากการติดตามผลการพัฒนาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2518 นั้น พบว่าสาเหตุของความสูญเปล่า

ทางการศึกษาที่สำคัญ คือ การตกซ้ำชั้นและการออกกลางคัน (Drop Out) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กองแผนงาน 2520: 19-35) จากภาวะความสูญเปล่าทางการศึกษาดังกล่าว น่าจะได้ศึกษาว่ามีอิทธิพลขององค์ประกอบอะไรบ้างที่มาเกี่ยวข้องกับสัมฤทธิผลของนักเรียนในระดับนี้

สัมฤทธิผลของนักเรียนได้รับความสนใจในวงการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะครูผู้สอน นักการศึกษา และนักจิตวิทยาโดยได้พยายามศึกษาว่าองค์ประกอบใดที่มีส่วนสัมพันธ์กับสัมฤทธิผลของนักเรียน อันจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ในตัวของนักเรียน เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด จากการศึกษาพบว่าสัมฤทธิผลของนักเรียนเป็นผลเนื่องมาจากหลายองค์ประกอบ ได้แก่ เชาวินปัญญาและสภาพแวดล้อมตัวนักเรียนและสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ตัวแปรเหล่านี้ เป็นตัวแปรที่สะสมประสานกันอยู่ส่งผลให้สัมฤทธิผลทางการเรียนของนักเรียนแตกต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520: 70)

ตัวแปรที่เป็นส่วนติดตัวของนักเรียนมาแต่กำเนิด ได้แก่ เพศ ลำดับที่การเกิด ช่วงที่ห่างระหว่างพี่น้อง โดยเฉพาะลำดับที่การเกิดและช่วงที่ห่างระหว่างพี่น้อง ซึ่งองค์ประกอบทั้งสองตัวนี้เป็นตัวแปรที่ในประเทศไทยไม่ค่อยจะมีผู้ทำการศึกษาอย่างจริงจัง และในทำนองเดียวกันตัวแปรที่เป็นภูมิหลังของครอบครัวนักเรียน ซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะของครอบครัว ขนาดของครอบครัว ชั้นทางสังคม ศาสนาที่นับถือ การใช้สื่อสารมวลชน ถิ่นที่ตั้งของบ้านและภาษาที่ใช้พูดที่บ้าน ตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิผลทางการเรียนของนักเรียนในแบบที่มีปฏิกริยาร่วมกันหรือเรียกว่าเป็นตัวแปรร่วมที่สานกันอยู่ (nested variables) (Cleser and Nandā Rajaratnam 1972: 2-3)

Alexander and Simmons ได้เสนอรูปแบบของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มขององค์ประกอบ (Input) กับประสิทธิผลทางการศึกษา (Output) ซึ่งเรียกว่า ฟังก์ชันผลผลิตการศึกษา (Educational Production Function: EPF) ซึ่งนิยมใช้กันมากในประเทศต่าง ๆ ทั้งประเทศที่กำลังพัฒนา และประเทศด้อยพัฒนา เพื่อจะช่วยเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ซึ่งจะทำให้การปรับปรุงการจัดการศึกษาในโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ลักษณะของ EPF จะเป็นดังนี้

$$A_{it} = g[F_i(t), S_i(t), P_i(t), O_i(t), I_i(t), U]$$

เมื่อ A_{it} เป็นเวกเตอร์เกี่ยวกับประสิทธิผลทางการศึกษา ซึ่งอาจจะจัดได้ในรูปของคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนหรือความสามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคมได้ (Social Competence) ความเป็นพลเมืองดี (Citizenship) ความรับผิดชอบ การตัดสินใจด้วยตนเอง ความเชื่อมั่นในตัวเอง หรือความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น สำหรับนักเรียนแต่ละคน ณ เวลาที่กำหนด

ส่วนกลุ่มขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลทางการศึกษานั้น ได้แก่

$F_i(t)$ เป็นเวกเตอร์ของลักษณะส่วนบุคคลและภูมิหลังทาง เศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนที่สะสมไว้ในเวลา t

$S_i(t)$ เป็นเวกเตอร์ของ input เกี่ยวกับโรงเรียนที่นักเรียนคนที่ i ได้รับในเวลา t

$P_i(t)$ เป็นเวกเตอร์ของลักษณะเกี่ยวกับเพื่อน (Peer Group) ของนักเรียนที่สะสมไว้ในเวลา t

$O_i(t)$ เป็นเวกเตอร์ของอิทธิพลภายนอกอื่น ๆ เช่น ชุมชน เป็นต้น ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนคนที่ i ในเวลา t

$I_i(t)$ เป็นเวกเตอร์ของคุณสมบัติประจำตัวที่ติดมาแต่กำเนิด เช่น เชื้อชาติ ปัญญาของนักเรียนคนที่ i ในเวลา t

U เป็นความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น หมายถึงส่วนที่ไม่สามารถอธิบายไว้

อนึ่ง การวิเคราะห์ทางสถิติตามรูปแบบของฟังก์ชันนี้มักใช้ Multiple Regression Analysis Technique

จากแนวคิดเกี่ยวกับฟังก์ชันทางการศึกษา (Educational Production Function) โดยเฉพาะทางสังคมซึ่งเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษา เชื้อชาติ ปัญญา และตัวแปรที่เป็นส่วนติดตัวของนักเรียนมาแต่กำเนิด ได้แก่ เพศ ลำดับที่การเกิด ช่วงที่ห่างระหว่างพี่น้อง และตัวแปรที่เป็นภูมิหลังของครอบครัว นักเรียน ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะของครอบครัวขนาดของครอบครัว ชั้นทางสังคม ศาสนาที่นับถือ การใช้สื่อสารมวลชน ถิ่นที่ตั้งของบ้าน และภาษาที่ใช้พูดที่บ้าน

สำหรับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นการศึกษาที่สูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ และไม่ใช้การศึกษาเพื่อคนส่วนรวม โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น เปิดโอกาสให้ผู้สนใจไม่หาความรู้ได้ เข้ารับการศึกษาตามกำลังสติปัญญาและความสามารถที่จะส่งเสริมให้เขาประสบความสำเร็จในการเรียน ส่วนใหญ่ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนได้ตามความสนใจ ความถนัดของแต่ละบุคคล และจะต้องออกค่าใช้จ่ายเอง อีกทั้งผู้ที่จบการศึกษาระดับนี้ ส่วนหนึ่งจะออกไปศึกษาต่อสายอาชีพประมาณ 28.88 เปอร์เซ็นต์ และอีกส่วนหนึ่งจะไปศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประมาณ 46.42 เปอร์เซ็นต์ (กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา: 2531) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นี้ เป็นพื้นฐานทางการศึกษาที่สำคัญสำหรับนักเรียนที่จบออกไปศึกษาต่อในการศึกษาชั้นสูงต่อไป โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิม นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งหากคิดเทียบกับชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธและอื่น ๆ ในบริเวณเดียวกันแล้ว มีชาวไทยมุสลิมประมาณ 75 เปอร์เซ็นต์ และมีชาวไทยที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ประมาณ 25 เปอร์เซ็นต์ (ซ้ำเรื่อง วุฒิจันทร์ 2523: 7-8) ซึ่งมีจำนวนนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม เข้ามาศึกษาอยู่ในระดับนี้ มีอยู่ประมาณ 32.74 เปอร์เซ็นต์ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 2530 ัศคสำเนา) จึงทำให้แนวดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมเหล่านี้แตกต่างไปจากชาวไทยที่นับถือศาสนาอื่น ๆ จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายหลายปัญหาเช่นปัญหา ด้านภาษา ปัญหาด้านศาสนา และปัญหาด้านการศึกษา (ขจิตภัย นุรุษพัฒน์ 2519: 159-249)

สำหรับปัญหาด้านการศึกษานั้น เนื่องจากผู้ปกครองที่เป็นชาวไทยมุสลิมไม่นิยมส่งบุตรหลานของตนเข้าเรียนภาษาไทย เพราะมองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องรู้ภาษาไทย นอกจากนี้ยังเกรงไปว่าหากรู้ภาษาไทยแล้วจะทำให้เด็กขาดความยึดมั่นในภาษาและวัฒนธรรมเดิมของตน (ขจิตภัย นุรุษพัฒน์ 2519: 185)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงได้ศึกษากับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะอาจจะมีอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ โดยเฉพาะเขาวนัญญาและตัวแปรทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรที่เป็นส่วนคิดตัวนักเรียนมาแต่กำเนิด และตัวแปรที่เป็นภูมิลำเนาของครอบครัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนหรือไม่ เพื่อเป็นประโยชน์สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียน เพื่อให้การเรียนมีประสิทธิภาพ และเมื่อทราบตัวแปรเหล่านั้นแล้วก็จะสามารถนำไปใช้ในการทำนาย (Predict) สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เชาว์ปัญญาและตัวแปรทางสังคม ซึ่งได้แก่ เพศ ลำดับที่การเกิด ช่วงที่ห่างระหว่างพี่น้อง ลักษณะของครอบครัว ขนาดของครอบครัว ชั้นทางสังคม ศาสนาที่นับถือ การใช้สื่อสารมวลชน ถิ่นที่ตั้งของบ้านและภาษาที่ใช้พูดที่บ้านกับสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีจากตัวแปรซึ่งประกอบด้วย เชาว์ปัญญาและตัวแปรทางสังคม ในการทำนายสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์สัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยตัวแปร ซึ่งประกอบด้วย เชาว์ปัญญาและตัวแปรทางสังคมของนักเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

Spearman ได้ศึกษาความสามารถทางสมองหรือสติปัญญา โดยได้เสนอทฤษฎีสติปัญญา สองตัวประกอบ (Spearman, cited in Wiseman, 1971) คือ องค์ประกอบทั่วไป (general factor) และองค์ประกอบเฉพาะ (specific factor) และได้เสนอว่าการวัดความสามารถทางสมองหรือสติปัญญาจะวัดองค์ประกอบทั่วไป เพราะเป็นความสามารถทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการคิดแก้ปัญหาที่ต้องสรุปความ เกี่ยวเนื่องและหาความสัมพันธ์อย่างสม เหตุสมผล สำหรับแบบสอบที่ใช้วัดองค์ประกอบทั่วไปได้ดี คือ แบบสอบแมทริซส์ก้าวหน้ามาตรฐานของ Raven (Raven's Progressive Matrices) จากการศึกษาของ มาลี ชุมเพ็ญ (2514: 71-73) ซึ่งได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง เชาว์ปัญญาและสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 369 คน โดยใช้แบบสอบแมทริซส์ก้าวหน้ามาตรฐานวัดเชาว์ปัญญา พบว่า เชาว์ปัญญา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนอย่างมีนัยสำคัญ ($P < .05$) เท่ากับ .35 ในทำนองเดียวกัน สุวิมล ว่องพานิช (2522: 48-49) ก็ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบ เชาว์ปัญญา กับสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1,175 คน โดยใช้แบบสอบ แมทริซส์ก้าวหน้ามาตรฐาน พบว่าเชาว์ปัญญา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนเท่ากับ 148 ($P < .01$) จากผลงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
ภาควิชาการนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 1 เขาวนปัญญาที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

Nuttall and other (Nuttall and other 1976: 217-227) ได้ทำการศึกษาเรื่องอิทธิพลของขนาดของครอบครัว ลำดับที่การเกิด ช่วงที่ห่างระหว่างพี่น้อง และการอยู่รวมกันของพี่น้องต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนชายและหญิง ผลปรากฏว่าหลังจากควบคุมสมรรถภาพทางสมอง (I.Q.) แล้วนักเรียนหญิงที่เป็นลูกคนแรกมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่านักเรียนหญิงที่เป็นลูกคนรอง นอกจากนี้ Sehachter (Schachter, 1963) พบว่า นักเรียนที่เป็นลูกคนแรกมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่าลูกคนรอง และประสบความสำเร็จทางการเรียนมากกว่าลูกคนรองอีกด้วย จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานที่ 2 ลำดับที่การเกิดมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

ระยะที่ห่างระหว่างพี่น้องแต่ละคน (Spacing) นอกจากจะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของแม่แล้วยังมีผลกระทบกระเทือนต่อความเป็นอยู่และคุณภาพของครอบครัว จากการวิจัยขององค์การอนามัยโลก พบว่า มารดาที่มีบุตรที่มักจะเป็นโรคโลหิตจางได้ง่าย นั้นแม่จะไม่พอเลี้ยงทารก มารดาจะขาดสารอาหาร เพราะไม่มีเวลาสร้างสารอาหารมาทดแทนที่เสียไป ส่วนทารกที่คลอดครั้งหลัง ๆ จะมีน้ำหนักตัวต่ำกว่าปกติ นอกจากนี้ยังมีโอกาสเป็นโรคขาดสารอาหาร และเป็นโรคติดเชื้อได้ง่าย (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, ศุภชัย สุกรวรรณ และสมคิด อิศระวัฒน์ 2520: 215-216) Behmont and Morolla (Behmont and Morolla, 1973) ได้อธิบายว่าระยะการมีบุตรที่จะมีผลต่อการเจริญเติบโตทางสมรรถภาพทางสมองด้วย และ Zajonc and Markus (Zajonc and Markus, 1975: 74-88) ได้ศึกษาพบว่าในครอบครัวที่มีช่วงห่างระหว่างพี่น้องแต่ละลำดับห่างกันจะมีผลดีต่อลูกคนรองมาก แต่ถ้าช่วงห่างของบุตรที่จะมีผลเสียต่อลูกคนรอง นอกจากนี้ Cicirelli (Cicirelli, 1976: 365-379) Dandes and Dow (Dandes and Dow, 1969: 641-644) และ Koch (Koch, 1954) ได้ศึกษาพบว่า ช่วงที่ห่างระหว่างพี่น้องมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน นั่นคือนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีช่วงที่ห่างระหว่างพี่น้องมากจะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีช่วงที่ห่างระหว่างพี่น้องน้อย จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานที่ 3 ช่วงที่ห่างระหว่างที่น้องมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
ของนักเรียน

Clark (Clark 1961: 205) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
ระหว่างเพศ โดยควบคุมในเรื่องอายุจริงและอายุสมอง เพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
ของนักเรียนเกรด 3, 4 และ 8 โดยสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นละ 150 คน ผลการศึกษา
พบว่าในเรื่องการใช้ภาษาและการสะกดตัวแล้ว ปรากฏว่านักเรียนหญิงมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
สูงกว่านักเรียนชาย และ Parsley (Parsley 1963: 210-212) ซึ่งศึกษาสัมฤทธิ์ผลทาง
การเรียนวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนและได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ พบว่า นักเรียน
หญิงเก่งกว่านักเรียนชายในเรื่องการอ่าน การสะกดตัว และการเขียน ส่วนนักเรียนชายเก่งกว่า
นักเรียนหญิงในวิชาประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เรขาคณิต นอกจากนี้ สมจิตต์ จุฑารัตน์ (2510:
63-65) ได้ศึกษานักเรียนช่างกลปทุมวัน พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีสัมฤทธิ์ผลในการ
เรียนวิชาสามัญ วิชาสัมพันธ์ และวิชาชีพไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกันในวิชาช่างยนต์และช่างกล
ในทำนองเดียวกัน สุรเดช ปนาทกุล (2520: 51) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพ
แวดล้อมในครอบครัวกับสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ พบว่า นักศึกษาชายมีสัมฤทธิ์ผล
ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาหญิง ซึ่งอาจเนื่องมาจากนักศึกษาชายต้องเป็นผู้นำของครอบครัว
ในทุก ๆ ด้าน จึงชวนขวยและตั้งใจเรียน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่อาชีพ
ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ฮีระ รุญเจริญ (2512: 64-72) ซึ่งได้ศึกษาพบว่า นักศึกษาชาย
ในระดับครูประถมนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาหญิง จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัย
จึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานที่ 4 เพศมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

ลักษณะของครอบครัว ประกอบด้วยครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายซึ่ง เป็นตัวแปร
ตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนที่สำคัญ คือ ตัวแปรของความรักของบิดามารดา
ต่อบุตรมีผลต่อการศึกษาล่าเรียนของนักเรียน เนื่องจากครอบครัวไทยมีแนวโน้มที่จะเป็น
ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) มากขึ้น เพราะมีสาเหตุมาจากเศรษฐกิจทำให้บิดา
มารดา ต้องไปประกอบอาชีพทั้งสองคน และมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับบุตรของคนน้อยมาก ทำให้
บุตรมีปัญหาเรื่องความรัก บุตรมีความรู้สึกว่าคุณเองขาดความรักความอบอุ่น ขาดการเอาใจใส่

และบิดามารดาไม่เข้าใจในตัวบุตร ส่วนครอบครัวขยาย(Extended Family) เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วย ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้อง ก็ทำหน้าที่เลี้ยงดูบุตรหลาน เป็นครอบครัวที่มีความรัก (อาานนท์ อาภาภิรม 2515: 166-167) และจากการศึกษาของ สุข เศรษฐี (2506) พบว่า ตัวแปรของความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดากับบุตรและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว เป็นส่วนที่สำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในทำนองเดียวกัน วัฒนา พุ่มเล็ก (2513) ได้ศึกษา เปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำในชั้นมัธยมศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนของนักเรียน คือ นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงมีความสัมพันธ์กับบิดา มารดา และญาติพี่น้องดีกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ($P < .01$) จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานที่ 5 ลักษณะของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

Terman (Terman, 1925) ได้ศึกษาพบว่านักเรียนเก่งทั้งหมด 1,080 คน ที่มีระดับเชาวน์ปัญญา (I.Q.) 140 หรือสูงกว่านั้น พบว่า ส่วนใหญ่เด็กพวกนี้มาจากครอบครัวขนาดเล็ก มีเพียงเล็กน้อยที่มาจากครอบครัวที่มีบุตร 5 คน หรือมากกว่านั้นและ Nichols (Nichols, 1964) ได้ศึกษากับนักเรียนมัธยมศึกษาที่เข้ารอบสุดท้ายในการสอบแข่งขันชิงทุน National Merit จำนวน 1,618 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างก็พบว่าตัวแทน 569 คน มาจากครอบครัวที่มีบุตร 2 คน ตัวแทน 144 คน มาจากครอบครัวที่มีบุตร 3 คน ตัวแทน 244 คน มาจากครอบครัวที่มีบุตร 4 คน และตัวแทน 85 คน มาจากครอบครัวที่มีจำนวนบุตร 5 คน ซึ่งสรุปได้ว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวที่มีขนาดเล็กซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Nuttall and other (Nuttall and other 1976) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของขนาดครอบครัว ต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย 247 คน นักเรียนหญิง 306 คน พบว่า หลังจากควบคุมสมรรถภาพทางสมอง (I.Q.) แล้วนักเรียนชายที่มาจากครอบครัวขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะมีอันดับคะแนนสูงกว่านักเรียนชายที่มาจากครอบครัวใหญ่ หมายความว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวขนาดเล็ก จะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวขนาดใหญ่ จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานที่ 6 ขนาดของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

ตัวแปรด้านชั้นทางสังคมของนักเรียนประกอบด้วยระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพของบิดามารดาของนักเรียน ตัวแปรด้านนี้มีสถาบันต่าง ๆ ให้ความสนใจ โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2506 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษานำ (A Pitol Study) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1 พบว่าความสามารถในการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภูมิหลังของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน และสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็กได้วิจัยเรื่องสัมฤทธิ์ผลในวิชาวิทยาศาสตร์ของเด็กไทยในระดับชั้นต่าง ๆ พบว่า ผลสำเร็จในการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่ม ตัวอย่างที่มีสัมพันธ์กับระดับชั้นทางสังคมกล่าวคือ เด็กนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีจะเป็นนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าเด็กนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า (จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน ศาสตร์ภัทร์, 2517: 16) ในทำนองเดียวกัน วัฒนา พุ่มเล็ก (2512) ได้ศึกษาพบว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่า จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานที่ 7 ชั้นทางสังคมมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

ศาสนาที่นับถือ หมายถึง คำสั่งสอน ซึ่งมีลักษณะในอำนาจที่มองเห็นไม่ได้ด้วยตา มีหลักศีลธรรม มีจุดมุ่งหมายสูงสุดในชีวิต และจะบรรลุดจุดมุ่งหมายปลายทางดังกล่าวได้ จะต้องดำเนินถือปฏิบัติไปตามขั้นตอนของคำสั่งสอนตลอดจนพิธีกรรมต่าง ๆ (สุชีพ ปุญญานุภาพ, 2511: 2-3) ดังนั้น ศาสนาจึงเป็นตัวแปรทางสังคมที่จำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในสังคมและจากการศึกษาของ Miner (Miner 1968: 372) พบว่า ศาสนาที่นับถือ ล้วนแต่เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนด้วยกันทั้งสิ้น นอกจากนี้ สุรเดช ปนาทกุล (2520: 51) ได้ศึกษาพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จที่นับถือศาสนาพุทธ จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแนวการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จของประเทศไทยนั้นได้ยึดตามหลักพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับผู้ที่นับถือศาสนาพุทธทั้งในด้านความคิดและแนวทางการปฏิบัติซึ่งเป็นผลให้นักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จที่นับถือศาสนาพุทธมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษานับถือศาสนาอิสลาม จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานที่ ๘ ศาสนาที่นับถือมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน การใช้สื่อสารมวลชน ประกอบการอ่านหนังสือพิมพ์ การฟังวิทยุ และการดูโทรทัศน์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการศึกษาหาความรู้ของเยาวชนในปัจจุบัน สักรินทร์ ปุณณฤทธิ (2507) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สถานะโทรทัศน์โดยศึกษาผลที่ได้จากการตั้งสถานีโทรทัศน์ขึ้นในประเทศไทย และได้สรุปผลการวิจัยได้ว่าการตั้งสถานีโทรทัศน์ จะทำให้เกิดการยกระดับความรู้ของผู้ชมรายการให้สูงขึ้น โดยจัดรายการที่ให้ความรู้และเป็นประโยชน์ และ อารี วงศ์เดช (2507) ได้ทำการวิจัยพบว่า รายการโทรทัศน์ของประเทศไทย ซึ่งผลิตดูแล้วเป็นประโยชน์ต่อการเรียน และ Coster (Coster 1959: 50-62) ได้ทำการวิจัยพบว่าความสนใจในการอ่านหนังสือ เช่น หนังสือวารสารของสมาชิกหรือบุคคลในครอบครัวของนักเรียนนั้น มีผลทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียน และอรุณ จันทวานิช และวิลเลียม ที พูลเลอร์ (2520: 85-86) ก็ค้นพบว่า สื่อการเรียน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับสูง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับพิศเพลิน เขียวหวาน (2520) ได้ทำการวิจัยพบว่า การอ่านหนังสือพิมพ์เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีตัวหนึ่ง ซึ่งหมายความว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่อ่านหนังสือพิมพ์เสมอ จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานที่ ๙ การใช้สื่อสารมวลชนมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

Ptacek (Ptacek 1964: 405-A) ได้ศึกษาเรื่องความแตกต่างของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในเมืองกับนักเรียนในชนบท โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด ๘ ที่อยู่ในชนบท 190 คน และอยู่ในเมือง 600 คน ผลจากการศึกษาพบว่านักเรียนในเมืองสอบได้คะแนนการใช้ภาษา ทักษะทางคณิตศาสตร์ และทักษะในการปรับตัว เข้ากับสังคม ได้ดีกว่านักเรียนในชนบทและมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักเรียนในชนบทกับนักเรียนในเมือง เกี่ยวกับการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ และ อารีย์ พงยุทธพงศ์ (2523: 29) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาในภาคต่าง ๆ ของไทย ผลปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาของแต่ละภาคมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ความแตกต่างระหว่างภูมิภาคอำเภอหรือถิ่นที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันอาจเป็นตัวแปรที่ทำให้สัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันได้ นอกจากนี้ พิศเพลิน เขียวหวาน (2520: 63) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบบางประการที่เกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า นักเรียนที่มีถิ่นที่ตั้งของบ้านอยู่ในที่ใกล้ความเจริญ มีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีถิ่นที่ตั้งของบ้านไกลจากแหล่งนี้มีความเจริญ จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานที่ 10 ถิ่นที่ตั้งของบ้านมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน การพูดภาษาไทยกลางที่บ้าน เป็นตัวพยากรณ์ที่สำคัญอีกตัวหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน เนื่องจากภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่ใช้เป็นสื่อความเข้าใจสำหรับการเรียนการสอน และวิชาภาษาไทยยังเป็นวิชาที่สำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่าตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2518 ได้จัดวิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับ ซึ่งนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทุกโปรแกรมการเรียนจะต้องเรียนให้ครบ 12 หน่วยกิต และจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ก็ได้จัดวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่สำคัญเช่นกัน ซึ่งถ้าหากว่านักเรียนคนใดสอบรายวิชาภาษาไทย วิชาใดวิชาหนึ่งไม่ผ่านก็จะถือว่าไม่จบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นได้ เพราะฉะนั้นถ้านักเรียนไม่พูดภาษาไทยกลางที่บ้านจะเสียเปรียบ และยังส่งผลไปถึงการเรียนในวิชาต่าง ๆ ด้วย ซึ่งพบมากในนักเรียนที่อยู่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยต่ำกว่านักเรียนในกรุงเทพฯ และภาคอื่น ๆ นอกจากนี้ สุรเดช ปรนาทกุล (2520: 49) ได้ศึกษาพบว่า การพูดและการฟังภาษาไทยกลาง มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จอย่างมีนัยสำคัญ ($r = .24$) นอกจากนี้ พิศเพลิน เขียวหวาน (2520: 101) ได้ศึกษาพบว่า การพูดภาษาไทยกลางที่บ้านมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นั่นคือ นักเรียนที่พูดภาษาไทยกลางที่บ้านจะมีสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่พูดภาษาไทยกลางที่บ้าน จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานที่ 11 ภาษาที่ใช้พูดที่บ้านมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาว่า ชาววันมีปัญญาและตัวแปรทางสังคมซึ่งประกอบด้วย เพศ ลำดับที่เกิด ช่วงที่ห่างระหว่างพี่น้อง ลักษณะของครอบครัว ขนาดของครอบครัว ชั้นทางสังคม ศาสนาที่นับถือ การใช้สื่อสารมวลชน ที่ตั้งของบ้าน และการใช้ภาษาพูดที่บ้าน มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในลักษณะของการอธิบายความแปรปรวน และพยากรณ์เท่านั้น

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2530 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น

สำหรับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนที่นำมาใช้ เป็นเกณฑ์ในการพยากรณ์นั้นจะถือเอาเกรดเฉลี่ยสะสมจากระดับผลการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระดับผลการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และระดับผลการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากแบบสอบถาม ชาววันมีปัญญา การตอบแบบสอบถามจากนักเรียน และแบบสอบถามจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถือว่าเป็นข้อมูลที่ตอบตามความเป็นจริง

2. เกรดเฉลี่ยสะสมที่ได้จากการคัดลอกโดยผู้วิจัย จากทางโรงเรียนที่มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความถูกต้อง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชายหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2530 ในโรงเรียนสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

จังหวัดในชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดในภาคใต้ที่มีอาณาเขตพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย หรือใช้ภาษาพูดเป็นภาษามลายู ซึ่งได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล

เชาว์มีปัญญามีความหมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ใหม่ รวมทั้งการแก้ปัญหาใหม่ (Ballar Charles 1968: 243) ในการวิจัยครั้งนี้จะวัดเชาว์มีปัญญา โดยใช้แบบสอบถามทริชีส์ก้าวหน้ามาตรฐาน

ตัวแปรทางสังคม หมายถึง กลุ่มของตัวแปรต่อไปนี้ เพศ ลำดับที่การเกิด ช่วงที่ห่างระหว่างพี่น้อง ลักษณะของครอบครัว ขนาดของครอบครัว ชั้นทางสังคม ศาสนาที่นับถือ การใช้สื่อสารมวลชน ถิ่นที่ตั้งของบ้าน และภาษาที่ใช้พูดที่บ้าน

เพศ หมายถึง เพศชายและเพศหญิง

ลำดับที่การเกิด ประกอบด้วย ลำดับแรก ลำดับรอง และลำดับสุดท้าย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ลำดับแรก หมายถึง บุตรคนโตหรือบุตรคนแรกหรือลูกโทนของครอบครัว

ลำดับรอง หมายถึง บุตรคนรอง ๆ และไม่ใช่มุตรคนสุดท้าย

ลำดับสุดท้าย หมายถึง บุตรคนสุดท้ายของครอบครัว

ช่วงที่ห่างระหว่างพี่น้อง หมายถึง ช่วงห่างเฉลี่ยระหว่างบุตรที่มีลำดับการเกิดที่ห่างจากพี่และห่างจากน้องในครอบครัวของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับดังนี้

ช่วงห่างน้อย หมายถึง ช่วงห่างเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี

ช่วงห่างมาก หมายถึง ช่วงห่างเฉลี่ยมากกว่า 2 ปี

ลักษณะของครอบครัว ประกอบด้วย ครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วย บิดา มารดา และบุตร เท่านั้น

ครอบครัวขยาย (Extended Family) หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วย บิดา มารดา บุตร รวมทั้งญาติพี่น้อง เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ ป้า น้า อา ซึ่งอาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน

ขนาดของครอบครัว หมายถึง จำนวนบุตรในครอบครัว ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ

ดังนี้

- ครอบครัวที่มีบุตร จำนวน 1 คน
- ครอบครัวที่มีบุตร จำนวน 2 คน
- ครอบครัวที่มีบุตร จำนวน 3 คน
- ครอบครัวที่มีบุตร จำนวน 4 คน
- ครอบครัวที่มีบุตร จำนวน 5 คนขึ้นไป

ชั้นทางสังคม ประกอบด้วย ระดับการศึกษาของบิดามารดา รายได้และอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งแต่ละตัวแปรออกเป็นดังนี้

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาของบิดามารดาแบ่งออกได้ดังนี้

1. สูงกว่าระดับปริญญาตรี
2. ระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
3. ระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า
4. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
5. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
6. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7
8. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
9. ไม่ได้เรียนหนังสือเลย

อาชีพ หมายถึง อาชีพของบิดา มารดา ของนักเรียนโดยแบ่งออกเป็นดังนี้

1. อาชีพรับราชการ
2. อาชีพค้าขายและ เจ้าของกิจการ
3. อาชีพพริการ
4. อาชีพเกษตรกรรวม
5. อาชีพประมง

รายได้ หมายถึง รายได้ของบิดาและมารดา รวมทั้งรายได้ของตนเองแยกเป็น 6 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 6	หมายถึง รายได้สูงกว่า	9,980	บาทต่อเดือน
ชั้นที่ 5	หมายถึง รายได้	7,981-9,980	บาทต่อเดือน
ชั้นที่ 4	หมายถึง รายได้	5,981-7,980	บาทต่อเดือน
ชั้นที่ 3	หมายถึง รายได้	3,981-5,980	บาทต่อเดือน
ชั้นที่ 2	หมายถึง รายได้	1,981-3,980	บาทต่อเดือน
ชั้นที่ 1	หมายถึง รายได้น้อยกว่า	1,981	บาทต่อเดือน

ศาสนาที่นับถือ หมายถึง คำสั่งสอน การปฏิบัติ ความเชื่อและความเคารพนับถืออันสูงสุดของมนุษย์ในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย

พุทธ
อิสลาม
คริสต์

การใช้สื่อมวลชน หมายถึง จำนวนวันที่นักเรียนฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ และดูทีวีใน 1 สัปดาห์ โดยจำแนกออกเป็นอาทิตย์ละ 1-7 วัน

ถิ่นที่ตั้งของบ้าน หมายถึง สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของบ้านโดยถือเอาสถานที่ที่นักเรียนพักอาศัยอยู่ จำแนกตามลำดับความเจริญของท้องถิ่นแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. เทศบาลเมือง
2. สุขาภิบาล
3. นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล

ภาษาที่ใช้พูดที่บ้าน หมายถึง ภาษาที่บิดา มารดาใช้พูดสื่อสารที่บ้าน โดยจำแนกภาษาที่ใช้พูดที่บ้านออกเป็น 4 ภาษา คือ

1. ไทยกลาง
2. ไทยใต้
3. มลายู
4. จีน

สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนที่เป็นเกรดเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) จากระดับผลการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระดับผลการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และระดับผลการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. จะทำให้ทราบว่าเขาวนัมปัญหา และตัวแปรทางสังคมมีผลและมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนมากน้อยเพียงใด
2. สามารถพยากรณ์ได้ว่านักเรียนจะประสบผลสำเร็จทางการเรียนหรือไม่ จากสมการพยากรณ์จากเขาวนัมปัญหา และตัวแปรทางสังคม
3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากข้อค้นพบที่สำคัญนี้เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน หรือกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการเรียนการสอน และจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตรงตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ซึ่งจะลดความสูญเปล่าทางการศึกษาได้
4. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ในการหาสาเหตุอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย